

OPINIE SEPARATĂ,
expusă în temeiul articolelor 27 alineatul (5) din Legea
cu privire la Curtea Constituțională și 67
din Codul jurisdicției constituționale

1. Cu tot respectul cuvenit majorității, nu pot fi de acord cu declararea admisibilității capătului de cerere privind accesul la o instanță și nici cu constatarea unei încălcări a articolului 20 din Constituție.

2. În opinia mea, în prezenta cauză, principala problemă privind accesul la o instanță se pune în funcție de răspunsul la întrebarea dacă textul „*dacă constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat*” din articolul 14 alin. (8) lit. b) din Legea nr. 26/2022 reduce sau nu sfera chestiunilor pe care Colegiul special al Curții Supreme de Justiție le poate examina. Curtea a constatat că textul în discuție limitează controlul judecătoresc al deciziilor Comisiei de evaluare, deoarece acesta prevede că controlul respectiv se poate extinde doar asupra chestiunilor de fond și nu acoperă chestiunile de procedură (a se vedea §§ 50, 79 din HCC nr. 5 din 14 februarie 2023).

3. Așadar, prevederile articolul nr. 14 alin. (8) lit. b) din Legea nr. 26/2022 stabilesc că, la examinarea cererii de contestare a deciziei Comisiei de evaluare, instanța judecătorească poate admite cererea de contestare a unui candidat, dacă constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat, și dispune reluarea procedurii de evaluare a candidatului de către Comisia de evaluare.

4. În opinia mea, textul „*dacă constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat*” nu stabilește că deciziile Comisiei de evaluare pot fi verificate de către Colegiul special doar sub aspectul constatărilor referitoare la îndeplinirea de către candidat a criteriilor de integritate etică și financiară, nici nu reglementează care chestiuni (de ordin procedural sau factual) se examinează de către instanța de recurs. Astfel, cu sau fără această sintagmă în articolul 14 alin. (8) lit. b) din Lege, Colegiul special are competența de a evalua circumstanțele factuale și juridice ale fiecărui caz pe care îl examinează în conformitate cu procedura prevăzută de Codul administrativ, cu excepțiile stabilite prin Legea nr. 26/2022 (articolul 14 alin. (6) din Legea nr. 26/2022). Prin urmare, controlul judecătoresc al Colegiului special este unul deplin, i.e., se extinde atât asupra chestiunilor de fond, cât și asupra chestiunilor de procedură, iar acest fapt asigură examinarea deplină și suficientă a problemelor centrale ale contestațiilor formulate de către candidații nepromovați.

5. Textul contestat, în realitate, condiționează una dintre soluțiile pe care instanța de judecată o poate lua în urma constatărilor la care ajunge examinând cererea de contestare a deciziei Comisiei de evaluare. La modul practic, completul special al Curții Supreme poate admite cererea de contestare și poate dispune reluarea procedurii de evaluare, cercetând toate circumstanțele factuale și juridice ale cazului și stabilind dacă evaluarea Comisiei a fost corectă și legală.

6. Sub acest aspect, rețin argumentul reprezentantului Guvernului, potrivit căruia condiția „*dacă constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat*” de la articolul 14 alin. (8) lit. b) din Lege (i) le reamintește judecătorilor care judecă contestația că nu trebuie să dispună, din motive care au o pondere neînsemnată, reluarea procedurii de evaluare. Această condiție este, de fapt, o reflexie a principiului proporționalității și nu contravine, ca atare, articolului 20 din Constituție.

7. Prin urmare, Colegiul special are competența de a evalua circumstanțele factuale și juridice ale fiecărui caz și de a casa, în eventualitatea unui dezacord, decizia Comisiei. Ulterior, Comisia de evaluare trebuie să reia procedura de evaluare a candidatului. Această competență echivalează cu trimiterea la rejudecare, competență caracteristică unui tribunal de recurs. Faptul că nu poate pronunța o hotărâre nouă, nu înseamnă că Colegiul special al Curții Supreme de Justiție nu reprezintă o instanță judecătorească competentă, din perspectiva articolului 20 din Constituție. Potrivit jurisprudenței Curții Europene, ca regulă generală, este inherent noțiunii de control

judecătoresc ca, în eventualitatea admiterii unui recurs, instanța de control să aibă competența de a casa decizia contestată și fie să pronunțe o nouă decizie, fie să trimită cauza la rejudecare aceluiasi organ sau unui organ diferit (a se vedea *Ramos Nunes de Carvalho e Sá v. Portugalia* [MC], 6 noiembrie 2018, § 184 și jurisprudența citată acolo). Astfel, competența strictă a trimiterii la rejudecare nu este contrară, în sine, articolului 20 din Constituție. De asemenea, Constituția nu impune un grad dublu de jurisdicție în materie civilă. Sub acest aspect, din perspectiva Curții Europene, este esențial ca cel puțin unul dintre organe (în acest caz, fie Comisia de evaluare, fie Colegiul special al Curții Supreme) să respecte condițiile articolului 6 § 1 din Convenția Europeană (tribunal independent și imparțial, instituit prin lege) (a se vedea *Albert și Le Compte v. Belgia*, 10 februarie 1983, § 29).

8. Subsidiar, observ că soluția tranzitorie din punctul 3 al dispozitivului Hotărârii, în realitate, instituie o condiție mai complexă decât cea din textul declarat neconstituțional, deoarece a stabilit încă o condiție, care trebuie întrunită cumulativ cu cea existentă anterior. Astfel, până la modificarea legii de către Parlament, completul special al Curții Supreme de Justiție, la examinarea contestațiilor declarate împotriva deciziilor Comisiei de evaluare, va putea dispune reevaluarea candidaților nepromovați dacă va constata (a) că în cadrul procedurii de evaluare au fost admise erori procedurale grave de către Comisia de evaluare, care afectează caracterul echitabil al procedurii de evaluare, și (b) că există circumstanțe care puteau conduce la promovarea evaluării de către candidat.

Prin urmare, în opinia mea, textul „dacă constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat” din articolul 14 alin. (8) lit. b) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 nu reprezintă o ingerință în dreptul de acces liber la justiție, garantat de articolul 20 din Constituție.

Judecător constituțional

Liuba Șova